

DLA RODZICÓW

Wybrane fragmenty z książki Penny Warner. Przełożyła Małgorzata Mrówczyńska - Bajer.
Wydawnictwo Prószyński i S-ka. Patronat medialny Nowa Szkoła.

Spędzając czas z dzieckiem, warto mieć na uwadze co następuje: Maluchy badają świat wszystkimi zmysłami, Maluchy reagują na środowisko bogate na bodźce, Maluchy uczą się poprzez naśladowanie, Maluchy uczą się podczas zabawy, Maluchy uczą się przez powtarzanie, Maluchy uczą się przez doświadczenie, Maluchy rozwiązując problemy stają się mądrzejsze, Maluchy uczą się słuchając, Maluchy działają we własnym tempie, Maluchy chętniej podejmują wyzwania, gdy są pewne siebie.

Zobacz jak wiele możesz zrobić dla prawidłowego rozwoju małego człowieka już od pierwszych chwil jego życia.

Od narodzin do 3 miesięcy

W tym okresie maluch robi największe postępy w sferze procesów poznawczych i myślowych. Poznawanie zaczyna się od razu po przyjściu na świat gdy niemowlę próbuje odnaleźć się w nowym otoczeniu. Jego rozwój myślenia jest bezustanny i w szalonym tempie. W tym rozdziale znajdziecie kilka gier, które wspomogą jego rozwój w pierwszych miesiącach życia. Zabawa rozwija osobowość malucha, wspomaga w osiągnięciu równowagi emocjonalnej, psychologicznej i społecznej. Pamiętaj Twój Maluch rośnie bardzo szybko, więc wykorzystaj każdą chwilę w tych pierwszych trzech miesiącach.

Od 3 do 6 miesięcy

W tym etapie Maluch uczy się poprzez 5 zmysłów, zwłaszcza słuch i węch. Dziecko rozpoznaje po głosie i zapachu matkę, niedługo później ojca. Potrafi rozróżnić domowe odgłosy. Zmysł dotyku również rozwija się bardzo szybko. Od chwili narodzin dziecko lubi być noszone i przytulane. Maluch wszystko wkłada do buzi ale nie dla smaku, a w celach poznawczych. Poprzez wargi i język bada przedmioty. Dzięki temu wie, czy przedmiot jest ciepły czy zimny, duży czy mały, szorstki czy gładki itp. Wzrok i smak rozwijają się wolniej. We wczesnym okresie niemowlę widzi słabo dopiero w pierwszym roku osiąga pełnię widzenia. Podobnie jest ze smakiem, w tym okresie maluch jeszcze nie rozpoznaje smaku potraw. To dopiero koło 6 miesiąca życia. Zabawy proponowane w tym rozdziale mają na celu stymulację rozwoju zmysłów niemowlęcia.

Od 6 do 9 miesięcy

Dziecko ma niespożytą energię, uczy się poruszać każdą częścią ciała. Niedługo zacznie pełzać, siadać, raczkować i stawać. Półroczne dziecko nadal wkłada różne rzeczy do buzi, ale coraz częściej używa rąk do trzymania i rzucania. Można to wykorzystać do samodzielnego jedzenia. Pozwól maluchowi bawić się łyżką, kubkiem, i miseczką. Dziecko zaczyna rozumieć sens krótkich słów i zwrotów jak Nie, Tak, czy Chcesz butelkę?, i oczywiście Mama, Tata i słowa które są mu bliskie piesek, kotek. Potrafi porozumiewać się różnymi gestami: pokazywanie, machanie np. pa pa, sięganie po coś. W tym okresie maluch zaczyna badać środowisko i nieznacznie oddalać się od rodziców poprzez pełzanie czy raczkowanie. Są to początki jego „samodzielnosci”. Malec uwielbia zabawę z rodzicami i innymi dziećmi, stwórz mu mnóstwo okazji do podejmowania kontaktów społecznych.

Od 9 do 12 miesięcy

Dziecko zaraz zacznie chodzić. Najpierw będzie się poruszać trzymając się różnych przedmiotów i mebli a następnie zacznie chodzić i biegać bez podpórki. W tym okresie jego umiejętności wzrastają w błyskawicznym tempie, warto więc zadbać aby jego doświadczenia były jak najbogatsze. Zapewnij dziecku dużo ruchu to on zapewnia rozwój dużej motoryki. Od 9 miesiąca wzrasta precyzja rąk, więc

dawaj zajęcie małym paluszkom (mała motoryka), niech samo je, rysuje i wykonuje jak najwięcej czynności rękoma. Również rozwój psychiczny nie zwalnia tępa. Maluch coraz częściej samodzielnie rozwiązuje problemy przez co coraz więcej się dowiaduje i uczy. Ma poczucie własnej odrębności i wie co znaczy moje. Nie świadczy to o jego egoizmie, tylko próbuje rozpoznać, jakie zajmuje miejsce na świecie. W tym okresie również możemy usłyszeć pierwsze słowa. Mów dużo do dziecka, wprowadzaj jak najwięcej gier i zabaw językowych. Zwracaj się do niego po imieniu, umieszczaj jego prace plastyczne w widocznym miejscu i zadbaj o towarzystwo rówieśników. Maluchy są zdolne do przeżywania radości, złości, żalu i wstydu, zazdrości i zakłopotania, pozwól dziecku wyrażać uczucia i pomagaj mu je nazywać słowami.

Od 12 do 18 miesięcy

Maluch zaczyna się komunikować z otoczeniem prostymi słowami i potrafi się dostać wszędzie tam, gdzie chce. Nie ograniczaj dziecku ruchu. Maluch pragnie poznawać otoczenie całym ciałem. Nie musisz być nadopiekuńcza, ale pamiętaj trzeba mieć dziecko cały czas na oku. Pozwalaj mu samodzielnie jeść, malować a nawet ubierać się. Samodzielność daje dużo radości i satysfakcji i na pewno zaowocuje w późniejszym okresie. Staraj się zrozumieć, o czym myśli Twoje dziecko. To że wyleje mleko na talerzyk, czy zdepcze biedronkę prawdopodobnie jest próbą zbadania otaczającego go świata. W tym okresie maluch łatwo uczy się nowych słów, więc mów do niego dużo, pełnymi zdaniem niech poszerza swoje słownictwo. Nowe słowa podawaj w kontekście sytuacyjnym, podczas wizyty w zoo, sklepie, ubierania się. W ten sposób najłatwiej ich się nauczy. Nie zmuszaj malucha do wykuwania słówek, pozwól mu przyswajając je w sposób naturalny. Nie poprawiaj za każdym razem jego mowy i nie krytykuj ale zawsze wymawiaj wyrazy prawidłowo. W miarę rozwoju wzrasta znaczenie przyjaciół, dzielenia się z nimi, wyczuwania w nich uczucia, a także okazywania miłości lub przywiązania do wybranej osoby najbliższej rodziny. Zabawy lalkami i innymi zabawkami dają możliwość uczenia się, ogywania ról i wyrażania emocji.

Od 18 do 24 miesięcy

Twój maluch to samodzielnie poruszające się dziecko. Oprócz zmian fizycznych można zauważyć zmiany w sferze poznawczej, społecznej i emocjonalnej. Dziecko jest coraz bardziej niezależne. Potrafi biegać, chodzić tyłem, podskakiwać, wspinać się, jeździć na trzykołowym rowerku. Jego paluszki szczupleją i są coraz sprawniejsze. Myślenie staje się bardziej logiczne. Potrafi klasyfikować poznane przedmioty. Zauważa że nie każdy mężczyzna to tatuś a czworonożne zwierze to niekoniecznie pies. Maluch potrafi już rozpoznać samego siebie, swoje zabawki, osoby które kocha, jak również dba o swój wygląd zewnętrzny i wybiera sobie ubrania. Dzieci bardzo chcą przebywać z innymi dziećmi mimo że kłócą się często. Coraz łatwiej przychodzi im dzielenie się zabawkami, ale jeszcze dużo czasu upłynie zanim zrozumieją ideę dzielenia się z innymi. Półtoraroczny człowiek lepiej kontroluje własne emocje i potrafi wyrazić je słowami. Twoje dziecko dorósł i powinnaś mu zapewnić zabawy na wyższym poziomie.

Od 24 do 30 miesięcy

Dwulatek dobrze orientuje się w swoim otoczeniu i samodzielnie wykonuje wiele zadań, ale nadal musi być pod opieką osoby dorosłej. Jest sprawny niemal tak jak ty ale szybko się męczy. Często musi jeść i odpoczywać. W tym wieku maluchy uwielbiają naśladować rodziców, wykorzystaj to i zapraszaj dziecko do pomocy w różnych pracach domowych. Nałóż też na nie jakiś obowiązek, który będzie musiało wypełniać codziennie - poczuje się ważne i kompetentne. Dwulatek coraz lepiej rysuje. Kup duże arkusze papieru i grube, łatwe do trzymania kredki lub mazaki, niech rysuje jak najwięcej. Trzymanie się w liniach i precyzyjne kolorowanie w tym wieku nie są jeszcze ważne. Postaw na spontaniczność. Maluch coraz lepiej radzi sobie sam, pozwól mu działać i doprowadzać rzeczy do

końca a swoją pomoc oferuj tylko wtedy gdy jest niezbędna. Niech maluch uczy się myśleć. Pokazuj mu różne rozwiązania co będzie sprzyjało rozwojowi myślenia na wyższym poziomie. Zadawaj mu dużo otwartych pytań zaczynające się od co, jak, dlaczego? Dużo mu czytaj, układaj rymowanki i wierszyki, śpiewaj i graj w gry słowne. Dwulatek wie, co chce osiągnąć ale czasem przecenia swe możliwości. Pomagaj mu odnieść sukces i utwierdzaj w poczuciu własnej wartości. Stwarzaj wiele okazji do spotkań z rówieśnikami.

Od 30 do 36 miesięcy

Trzyletni maluch jest gotowy do wyjścia na spotkanie ze światem. Całkowicie zależne od nas niemowlę szybko wyrosło na dziecko, chętne do zabawy z rówieśnikami, które ma własne zdanie, wie czego chce i zna własne możliwości. Jego sprawność fizyczna jest coraz lepsza. Szybciej biega, wyżej skacze i jest bardziej wytrzymały. Również sprawność motoryczna rąk jest znacznie lepsza. Niedługo dziecko napisze swoje imię a jego malunki zaczną być tematyczne. Trzylatek umie sam się ubrać, zjeść i radzi sobie w ubikacji. Zdziwiająco szybko rozwija się mowa i język. Dziecko uczy się od 6 do 10 słów dziennie. Często jesteśmy zaskakiwani niektórymi ich odzywkami jak: To niemożliwe!, albo Mam tego dość, jestem dziś bardzo zły! Jeśli dziecko użyje brzydkiego słowa wytłumacz mu, że takich słów się nie używa a potem je ignoruj. Stwórz maluchowi mnóstwo okazji do odnoszenia sukcesów i do wzmacniania poczucia własnej wartości.